

HYVÄ ETELÄSAVOLAINEN MAASEUTUYRITTÄJÄ!

Kirjeen sisältö

- Uusi toimihenkilö yritystiimissä
- Energiaratkaisut maaseudulla -hanke
- Kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen
- Luontohoivaa -hanke
- ProMatkailu -hankkeen kuulumisia
- Matkailu ja Venäjän markkinat
- Kasvunvara – työkaluja parempaan palveluun

- Matkamessuilla 2013
- Jokamiehen oikeudet
- Arvonlisäverokannat nousevat
- ProAgrian tilipalvelut
- Infot, seminaari ja opintomatka

UUSI TOIMIHENKILÖ YRITYSTIIMISSÄ

Mikkeliläinen energiatekniikan DI **Mikko Nurhonen** on aloittanut joulukuun alussa *Energiaratkaisut maaseudulla* –hanke-vastaavana Etelä- ja Pohjois-Savon ProAgrioiden alueella, Mikkelin toimipisteessä. Aikaisemmin hän toimi projektipäällikkönä Etelä-Savon energiatoimistossa, kotimaisen ja uusiutuvan energian edistäjänä.

Hankevastaavan innostuksen kohteina energiantuotannossa ovat olleet usein ns. uudet tuotantotai käyttömuodot, kuten lämpöpumput, tuuli- ja aurinkovoima. Hankkeessa pyritään jakamaan puolueetonta tietoa kaikenlaisista energiantuotanto- ja käyttömahdollisuuksista.

Mikon harrastuksena ovat saksofonin soitto, liikunta ja pienimuotoinen metsänhoito.

Yhteystiedot:

Mikko Nurhonen, energia-asiantuntija
p. 043 824 9498
mikko.nurhonen@proagria.fi

ENERGIARATKAISUT MAASEUDULLA -HANKE

ProAgria Etelä-Savo on aloittanut uuden energia-alan informaatiohankkeen. Hanke toimii Etelä- ja Pohjois-Savon maakuntien alueella. Pääkohdeyhtymänä ovat maaseudun pienyrittäjät, erityisesti matkailu- ja mökkivuokrausyrittäjät, maa-, puutarha- ja metsätalalliset sekä maaseudulla kiinteistöjä omistavat yhteisöt sekä vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat.

Hankkeessa keskitytään välittämään uusinta puoleetonta tietoa kohderyhmän tarpeisiin. Hankkeen tavoitteena on saada maaseudulla toimivat ja asuvat tarkastelemaan energiankulutustaan ja etsimään säästömahdollisuuksia, lisätä tietämystä energiavarojen kestävästä käytöstä, paikallisista uusiutuviin energiavaroihin perustuvista energiaratkaisuista sekä maatilojen ja niiden vaikutuspiirissä sijaitsevien yritysten ja muiden kiinteistöjen yhteistyömahdollisuuksista energihuollossa.

Toimenpiteinä ovat tiedotustilaisuudet ja teemapäivät, tiedon välitys, maksuttomat kartoituskäynnit maaseudun yrityksiin ja maataloille energihuollon nykytilanteen ja mahdollisten ongelmakohtien selvittämiseksi ja vaihtoehtoisten energiamuotojen investointimahdollisuuksien kartoitus, tiedotus- ja seminaarimatkat uusimpiin teknologiavaihtoehtoihin ja edelläkävijöiden ratkaisuihin ja parhaisiin käytäntöihin tutustumiseksi, verkostoituminen mm. kuntien rakennusvalvonnan ja rakentamisen suunnittelupalveluja tuottavien toimijoiden kanssa sekä uusimman tietämyksen hakeminen Suomesta ja ulkomailta kohderyhmän käyttöön.

Hankkeen tuloksena valmius uusiutuvaan paikalliseen energiaan nojaavien energiaratkaisujen käyttöönottoon lisääntyy. Energian loppukäyttäjien energiakustannukset pienenevät ja asumisen ja yritystoiminnan ekotehokkuus kasvaa. Pitämällä aikavälillä tuloksena on maaseutuyritysten toimintaedellytysten ja kilpailukyvyyn vahvistuminen ja uuden yritystoiminnan syntyminen sekä maaseudun vetovoiman lisääntyminen asuin- ja vapaa-ajanviettopaikkana.

Hanketta rahoittavat Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto sekä Etelä-Savon ja Pohjois-Savon ELY-keskukset.

Yhteystiedot:

Mikko Nurhonen, DI, energia-asiantuntija
Energiaratkaisut maaseudulla -hankevastaava
p. 043 824 9498, mikko.nurhonen@proagria.fi

KILPAILUKYKYÄ ETELÄSAVOLAISEEN MAASEUTUYRITTÄMISEEN

Hanke edistää maaseudun työllisyyttä ja uusien toimeentulomahdollisuuksien syntyä, lisää maaseutuyritysten kilpailukykyä, kustannustehokkuutta sekä laatua.

Pienyritystoiminnan mahdollisuudet maaseudulla -teemapäivät järjestettiin syksyllä Haukivuorella ja Savonlinnassa. Yhteistyössä OMAVESI-hankkeen kanssa pidimme myös matkailuyrittäjille ja mökkitalkkareille suunnatun *vesihuollon teemapäivän*. Tilaisuudessa jaettiin tietoa haja-asutusalueen jätevesien käsittelystä, talousvesikaivon huollosta ja ylläpidosta ja kuivakäymälävaihtoehtoista.

Lisäksi olimme järjestämässä *Viihdy, vaikuta, verkostoidu- päivää* yrittäjille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille lokakuussa. Tilaisuudessa haastatettiin menestyviä yrittäjiä ja esiteltiin eri organisaatioiden palveluita ja hankkeita. Vetonaulaksi oli saatu ”firman piikkiin”, rakennusmestari Timo Harjakainen.

Myös tässä hankkeessa tehdään ilmaisia kartoituskäyntejä. Jos olet aloittamassa yritystoimintaa tai tekemässä investointeja ota yhteys, niin sovi-taan tapaamisaika. Kartoituskäyntejä on tehty vuoden 2012 loppuun mennessä noin 70 yritykselle (mm. elintarvikkeiden jatkojalostus, hevos-talous, rakentaminen ja polttopuuyrittäjyys).

Lisätietoa:

Pekka Häkkinen, kehityspäällikkö
p. 0400 381 432
pekka.hakkinen@proagria.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LUONTOHOIVAA HANKE TIEDOTTAA

Luonto, eläimet, kasvit, puutarha, puisto, metsä, maisema, maatalan työt voivat olla hyvinvoinnin lähteitä.

Green Care -toimintaa voivat toteuttaa esimerkiksi maaseutualueella toimivat hyvinvointialan yritykset tai maatilat, joilla on jo esim. hoivaan liittyvää palvelutoimintaa.

Green Care tarkoittaa suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa luonnossa ja maaseutuympe-ristössä hoivan, kuntoutuksen tai kasvatuksen tukena. Toki luonnon elementtejä voidaan käyttää myös kaupunki- ja laitospääristössä. Luontohoiva on eteläsavolainen vastine käsitteelle Green Care.

Etelä-Savossa on lähtenyt liikkeelle 20 eteläsavolaisen yrityksen muodostama verkosto, jossa kehitetään erilaisia luontohoivan palveluita alueelle. Mukana on moninainen joukko ammattilaisia: 4 maatilaa ja 2 hevostilaa, 4 perhekotia, kehitysvammaisten hoitokoti, 2 mielenterveyskuntoutujien ja vanhusten palveluasumisen yksikkö. Joukkoa täydentää myös päihdekuntoutusyksikkö ja 5 matkailualan yritystä. Kaikissa yrityksissä on tavoitteena kehittää luontoon, eläimiin ja/tai maaseutuympe-ristöön tukeutuvaa toimintaa, jolla edistetään ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua.

"Luontohoiva - palvelukonseptien ja monitoimi-jaisten verkostojen kehittäminen Etelä-Savossa" on ESR-rahoitteinen projekti, joka on alkanut 1.12.2011 ja jatkuu 31.3.2014 saakka. Päätoimittaja on Mikkelin ammattikorkeakoulu ja osatoimittajina toimivat Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti ja ProAgria Etelä-Savo.

Johdatusta Green Caren / Luontohoivaan on mahdollisuus saada Mikkeli-ssä keväällä 2013, jolloin Mikkelin ammattikorkeakoulun täydennyskoulutuskeskus ja Helsingin yliopiston Ruralia

instituutti järjestävät "Voimaa, hoivaa ja elämyksiä luonnosta" opintokokonaisuuden Mikkeli-ssä.

Lisätietoja: projektipäällikkö Teija Skyttä teija.skytta@mamk.fi 050-5688897

<http://esavo.greencare.ning.com/>

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

PROMATKAILU -HANKKEEN KUULUMISIA

ProMatkailu -hankkeen tavoitteena on edistää pienten matkailu- ja ruokapalveluyrittäjien liiketoimintaosaamista Etelä-Savon alueella. Hanke on ollut käynnissä kaksi vuotta ja toiminta-aikaa on jäljellä vielä tämän vuoden loppuun saakka.

Hankkeen keskeisimpiä toimenpiteitä ovat matkailu- ja ruokapalveluyrityksiin tehtävät maksuttomat kartoituskäynnit, joiden tavoitteena on selvittää yrityksen nykyistä toimintaa ja resursseja sekä tulevia ajatuksia ja suunnitelmia. Näiden perusteella kartoitetaan mahdollisuudet mm. kehittämisen- ja investointirahoitukseen, yhteistyöhön muiden alan toimijoiden tai hankkeiden kanssa. Kartoituskäynti soveltuu sekä uutta yritystoimintaa suunnitteleville että toimintaansa kehittäville yrityksille, matkailun ja ruokapalveluiden saralla (maatilat, osakeyhtiöt, toiminimet jne).

Ota rohkeasti yhteyttä yritysneuvojiin ja varaa maksuton ProMatkailu -hankkeen kartoituskäynti.

Viime syksy oli vilkas ProMatkailu -hankkeen teema- ja infopäivien osalta. *Matkailuyrittäjien talouspäivään* Juvalle osallistui yrittäjiä koko maakunnan alueelta. Päivän aikana perehdyttiin esimerkkilaskelmien avulla investointien edellyttämään minimiliikevaihtotarpeeseen ja toiminnan kannattavuuteen vaikuttaviin tekijöihin.

Reitistö -info kokosi vajaa 30 henkilöä Mikkeliin kuulemaan ajankohtaisia asioita ulkoilu- ja virkistysreiteistä. Haasteita riittää etenkin reittien ylläpidossa, tiedottamisessa ja markkinoinnissa. Tulvaisuudessa sähköiset reittipalvelut ovat oiva lisämauste perinteisten karttojen ohessa.

Bed&Breakfast -infossa Mikkeliissä keskityttiin reilun 20 henkilön voimin aamiaismajoitustoiminnan suunnitteluun, siihen liittyvään lainsäädäntöön sekä toiminnan erityispiirteisiin.

Kasvunvara -työpaja Rantasalmella esitteli uuden lähestymiskulman asiakaslähtöisen palvelun kehittämiseen. Työpajassa hiottiin viime syksynä Sitran julkaiseman Kasvunvara-työkirjaan pohjautuen asiakaslähtöisesti suunniteltuja palvelutuotteita.

Opintomatka Pohjois-Savoon ja Kainuuseen osallistui 23 yrittäjää Etelä-Savon alueelta. Tiivis kolmen päivän ohjelma sisälsi yritysvierailuja matkailu- ja ohjelmalveluyrityksiin. Matkan parasta antia oli yrittäjien keskinäinen verkostoituminen ja ajatusten vaihto sekä tutustuminen vastaavien yrittäjien tapaan toimia naapurimaakunnissa.

ProMatkailu -hankkeen tulevan kevään tapahtumista ja koulutuksista on lisätietoja tämän kirjeen lopussa. Seuraa myös kotisivujemme tapahtumailmoituksia www.proagria.fi/etela-savo > tapahtumat.

Lisätietoja:

Tarja Pajari, hankevastaava p. 0400 183 064

Kirsi Mutka-Printola p. 040 579 6330

Kirsi Mättölä p. 0400 826 789

etunimi.sukunimi@proagria.fi

MATKAILU JA VENÄJÄN MARKKINAT

Mennyt Uuden Vuoden venäläisten matkailijoiden sesonki on jälleen menestyksekkäästi takanapäin. *Visit Finland* arvioi, että maassamme kävi liki 400 000 venäläismatkailijaa. Suomi on

edelleen yksi venäläisten suosituimmista uuden vuoden lomakohteista ja he hakevat yhä useammin lomakohteita omatoimisesti ohi matkanjärjestäjien. Yandex.ru -hakukoneen kautta etsitään yhä enenemissä määrin mm. mökkilomakohteita.

Vuoden 2013 venäläisten lomakalenteri tuo tullessaan toukokuulle kaksi pitkää lomajaksoa ke 1.5.-su 5.5. sekä to 9.5.-su 12.5. Monet yhdistävät nämä kaksi jaksoa mahdollisuuksien mukaan ja viettävät kahden viikon lomajakson. Haasteena tulee olemaan toukokuun lomatarjonnan houkuttelevuus Suomessa – venäläiset kaipaavat jo kesän tuntua talven päätteeksi näinkin pitkälle lomajaksolle. Lomakalenterin muutkin pitkät viikonloput kannattaa tietysti huomioida. Naistenpäivän (pe 8.3.) pitkän viikonlopun yhteyteen eteläsavolaisella vuokrahuvilalla kannattaa markkinoida vaikkapa paikallisen hyvinvointiyrittäjän palveluita.

Venäjälläkin on nähtävillä ruokaan ja ruoanlaittoon liittyvien TV-ohjelmien kiinnostuksen kasvu. On trendikästä mm. seurata ruokaohjelmia, olla kiinnostuneita omasta terveydestä ja hyvinvoinnista. Suomalaisten ja alueellisten ruokien tarjoaminen sekä niistä kertominen edesauttaa mm. lähiruoan menekkiä. Venäjänkieliset pakkauslosteet mahdollisuuksien mukaan myös pienryttäjäiden tuotepakkauksissa parantavat asiakaslähtöistä markkinointia.

Lähde: Matkailun edistämiskeskus, www.mek.fi

KASVUNVARA – TYÖKALUJA PAREMPAAN PALVELUUN

Miten palveluja kehitetään asiakasnäkökulmasta? Miten lisään käytännön asiakasymmärrystä? Mikä ihmisen palvelupolku ja pitäisikö minun yrittäjänä tietää siitä jotain? Kasvattavatko nämä asiat liikevaihtooni ja asiakkaideni tyytyväisyyttä? Miten tätä tehdään ihan oikeasti?

Liiketoiminnan kasvua syntyy siellä, missä tunnustetaan uutta kysyntää ja kyetään vastaamaan siihen. Tähän tarvitaan kysyntälähtöistä ajattelua ja käyttäjiä osallistavia menetelmiä. Apua tähän löytyy uudesta Kasvunvara-työkirjasta, joka sisältää käytännön työvälineitä asiakasymmärryksen ja käyttäjälähtöisten palvelupolkujen kehittämiseen. Kirjan taustalla on palvelumuotoiluajattelu, joka on tuotu arkea lähellä oleviksi asioiksi. Se antaa uusia tapoja ajatella ja tuottaa asiakasarvoa. Työkirjaan koottujen kuuden yrityksen esimerkin avulla hahmotat oman yrityksesi kasvunvaran.

Työkaluihin on koottu myös tietoa ja ideoita tämän päivän viestintäkanavista. Mitä on otettava huomioon verkkosivuja laadittaessa tai Facebook-näkyvyyttä haettaessa? Oma lukunsa on varattu ongelmanratkaisuun. Miten toimitaan, kun asiakas on raivoissaan? Miten oikaistaan väärä informaatio ja katkaistaan huhuilta siivet? Omat voimavarat ja käytettävissä olevat resurssit on otettava huomioon, kun pohdit yrityksesi tavoitteita ja kasvua. Kaikkea ei kannata tehdä itse, mutta mitä on otettava huomioon, kun käytät ostopalveluja.

Kasvunvara -työkirja on toteutettu Sitran ja ProAgria Keskusten liiton yhteistyönä. Mukana on ollut myös suuri joukko muita asiantuntijoita. Kirjan tekstit ovat Kirsi Mannisen ja Outi Ugasin kynästä.

Etelä-Savossa järjestettiin viime marraskuussa ensimmäinen pilottityöpaja yritysten palvelu-

muotoilusta Kasvunvaran keinoin. Tilaisuuden saaman suosion seurauksena työpajat ovat saamassa jatkoa kuluvan vuoden aikana. Työpajojen ajankohdasta tiedotetaan myöhemmin.

Niitä odotellessa voi työkirjaan tutustua Kasvunvara –verkkosivuilla www.kasvunvara.fi, jonka kautta voit tilata työkirjan tai ladata sähköisen version.

MAAKUNTIEN PARHAAT ESILÄ MATKA 2013 –MESSUILLA

Etelä-Savon Maakuntien Parhaat –merkkirytykset olivat aktiivisesti esillä 17. – 20.1. Helsingin Messukeskuksessa järjestetyillä Matka –messuilla. Maakuntien Parhaat esittäytyivät yhteisosastolla Lomalaitumen ja SMMY:n kanssa.

Valtakunnallisella osastolla eteläsavolaisista matkailuyrittäjistä oli kaikkina neljänä messupäivänä mukana Tynkkylän Lomaniemi Punkaharjulta. Muut osastolla paikalla olleet merkkirytykset tulivat Pirkanmaalta, Satakunnasta ja Kainuusta.

Messuosastolta jaettiin myös tietoa alueemme Maakuntien Parhaat elintarvikerytyksistä, joiden tuotteet olivat keskeisesti maisteltavina messujen yhteydessä järjestetyssä Matkailun Laadunkehittäjien tapaamisessa. Lähes

70 laadunkehittäjän joukko ihasteli Puula-Särvin Oy:n lahnasäilykkeestä tehtyä lahnamoussea,

Vavesaaren myylistä valmistettua rapeaa näkkäriä ja Heikkilän Yrttitilan yrttimausteita. Ruokailun yhteydessä nautiskeltiin Tyryn Viinin puna- ja valkoviiniä. Tilaisuudessa tarjottiin myös pohjoiskarjalaisten ja kymenlaaksolaisten merkkiyritysten tuotteita.

Kiitos mukana olleille Maakuntien Parhaat -merkkiyrityksille messuyhteistyöstä!

Kirsi Mutka-Printola

MKN yritys- ja kotitalousneuvoja

Maakuntien parhaat -tuotevastaava

p. 040 579 6330

kirsi.mutka-printola@maajakotitalousnaiset.fi

kirsi.mutka-printola@proagria.fi

JOKAMIEHENOIKEUKSIA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Ympäristöministeriö on viime syksynä julkistanut oppaan Jokamiehenoikeudet ja toimiminen toisen alueella. Julkaisu ei tuo muutoksia jokamiehenoikeuksiin, vaan siihen on koottu tietoa nykyisestä oikeuksista koskevasta lainsäädännöstä. Julkaisu on suunnattu erityisesti viranomaisten, yhdistysten ja yritysten käyttöön.

Teos perehdyttää jokamiehenoikeuksiin niin niiden käyttäjien kuin maankäytön ja maanomistajan näkökulmasta. Sivuilta löytyy tietoa esimerkiksi toisen alueella toimimisesta ulkoilun, luonnontuotteiden keräämisen sekä liikuntaharrastus-

ten näkökulmasta. Jokamiehenoikeuksia on peilattu myös nykyään suosittuihin harrastuksiin, kuten kiipeilyyn ja geokätköilyyn.

Julkaisuun on koottu kiinnostavampia oikeustapauksia, jotka liittyvät jokamiehenoikeuksiin. Lisäksi julkaisussa esitellään hyviä käytäntöjä, joilla ristiriitatilanteita voi välttää. Moniin jokamiehenoikeuteen ja toisen maalla toimimiseen liittyviin kysymyksiin ei voida antaa yksiselitteistä ratkaisua. Oppaassa myös selvennetään asiaa koskevat keskeisimmät käsitteet.

Oppaan voi ladata Ympäristöministeriön sivuilta www.ymparisto.fi

ARVONLISÄVEROKANNAT NOUSSEET

Kaikkia arvonlisäverokantoja korotettiin yhdellä prosenttiyksiköllä 1.1.2013. Uudet verokannat ovat seuraavat:

- 24 %: yleinen verokanta
- 14 %: elintarvikkeet, rehut sekä ravintola- ja ateriapalvelut
- 10 %: kirjat, tilatut lehdet, lääkkeet, liikuntapalvelut, henkilökuljetukset, majoituspalvelut

PROAGRIAN TILIPALVELUT – HELPPOUTTA TALOUDENHALLINTAAN

Pestaa meidän yrityksesi talousasiantuntijaksi. Saat yrityksesi taloushallinnon kuntoon helposti, ennakoivasti ja ammattitaitoisesti.

Hoidamme yrityksesi kirjanpidon ja tilinpäätöksen, verot, palkanlaskennan ja laskutuksen, talouden suunnittelun ja budjetoinnin sekä tulosten analysoinnin ja kehittämistoimenpiteet talouden parantamiseksi. Talouden tunnusluvuista pääsemme käytännön tekemiseen - autamme sinua näkemään mitkä ovat kehityskohteet tuotannossa, panoksissa, työtavoissa ja asiakassuhteissa.

Kattavasta palveluvalikoimasta löydät liiketoimintaasi parhaiten tukevan kokonaisuuden.

Kaikki verolajit ja tuotannon erityispiirteet ovat hallinnassamme. Osaamme tukea sinua johtajuuteen, tuotantoon ja yritystoiminnan kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Ota yhteyttä tilipalveluasiantuntijoihin ProAgria Etelä-Savossa:

Hannu Hämäläinen, p. 0400 243 722
Arja Seppänen, p. 0400 256 593
etunimi.sukunimi@proagria.fi

INFOT, SEMINAARIT JA OPINTOMATKA

PIENYRITYSTOIMINNAN MAHDOLLISUUDET MAASEUDULLA –INFOTILAISUUS

Keskiviikkona 13.2.2013 klo 10-14
Pieksämäellä Pöyhölän pappilassa
Pöyhöläntie 170, Pyhitty

Kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen hanke järjestää yritystoimintaa harkitseville tai jo aloittaneille infotilaisuuden. Tilaisuudessa käydään läpi yritystoiminnan perusasioita ja tarkastellaan eri toimialojen erityispiirteitä ja liiketoiminnassa huomioitavia asioita. Päivän aikana saat toimialakohtaista tietoa mm. hinnoittelusta, markkinoinnista ja tulevaisuuden näkymistä. Lisäksi käydään läpi yritystoiminnan kehittämisen ja investointien rahoitusmahdollisuuksia.

Päivän sisältöä painotetaan osallistujia kiinnostavien toimialojen mukaan: **mökkivuokraus, ohjelmapalvelut, energia, mökkitalokkarointi, elintarvikkeet ja ruokapalvelut.**

Päivän hintaan sisältyy halutessasi myös neuvojan tekemä yrityskäynti.

Infotilaisuuden **hinta on 25 euroa/henkilö (+ alv 24 %)** sisältäen kahvin ja tilalla tehtävän kartoituskäynnin.

Ilmoittautumiset viimeistään 10.2. osoitteeseen marjo.h.laitinen@proagria.fi tai 0400 261 094.

Kerro ilmoittautuessa mahdollisista erityisruokavalioidista sekä kiinnostukseksi kohteena olevasta toimialasta.

Lisätietoja:

Kirsi Mättölä
p. 0400 826 789
kirsi.mattola@proagria.fi

YRITYSMUODOT JA -VEROTUS INFOTILAISUUS

Keskiviikkona 27.3.2013 klo 10-14
Nordea pankin kokoustilat
Juvantie 14, Juva

Infotilaisuus on tarkoitettu kaikille yritysmuodoista ja verotuksesta kiinnostuneille ja yrityksen perustamista suunnitteleville. Tilaisuudessa saat vastauksia kysymyksiin, kuten:

-Milloin verotus tapahtuu maatilatalouden tuloverolain (MVL) ja milloin elinkeinotoiminnan tuloverolain (EVL) mukaan?

-Missä vaiheessa yritys kannattaa perustaa ja miten se tapahtuu?

-Mitkä ovat eri yritysmuodot ja miten niitä verotetaan?

-Mikä yritysmuoto sopii mihinkin toimintaan?

-Milloin kannattaa miettiä yritysmuodon vaihtamista, miten se tapahtuu ja aiheuttaako se vero-seuraamuksia?

Lisäksi saat tietoa kuinka ProAgrian tilipalvelut auttavat yritysten kirjanpidossa.

Järjestäjä: Kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen -hanke.

Ilmoittautumiset viimeistään 20.3. osoitteeseen marjo.h.laitinen@proagria.fi tai 0400 261 094.

Lisätietoja:
Kirsi Mättölä
p. 0400 826 789
kirsi.mattola@proagria.fi

MAASEUDUN ENERGIAA -TEEMAPÄIVÄT

Teemapäivät järjestetään kevään aikana seuraavasti:

ti 26.3.2013 Iisalmi, Savonia AMK
ti 9.4.2013 Rantasalmi, Linnansaaren luontokeskus

Tilaisuudet pidetään 9.30-15 välisenä aikana.

Aiheita ovat:
- metsäenergian nykytilanne
- maaseudun energiasuunnitelman esitys
- pienen kokoluokan sähkön- ja lämmöntuotanto (pien-CHP)
- aurinkosähkö
- korkealaatuisen hakkeen valmistus
- energiatehokas ja terveellinen kiuas

Lisätietoja:
Mikko Nurhonen, energia-asiantuntija
p. 043 824 9498
mikko.nurhonen@proagria.fi

Iisalmen tilaisuuteen ilmoittautumiset viimeistään 19.3. osoitteeseen johanna.maier@savonia.fi tai p. 044 785 6653.

Rantasalmen tilaisuuteen ilmoittautumiset viimeistään 2.4. osoitteeseen marjo.h.laitinen@proagria.fi tai 0400 261 094.

Järjestäjät: Energiaratkaisut maaseudulla -hanke/
ProAgria ja ERKKA-hanke/ Savonia amk

LÖYLYÄ LISSÄÄ! - VALTAKUNNALLINEN MAASEUTUMATKAILUSEMINAARI

Valtakunnallinen maaseutumatkailuyrittäjien ja -kehittäjien seminaari järjestetään Keski-Suomessa Kylpylähotelli Peurungassa Laukaassa **19.-20.3.2013**. Seminaarissa heitetään lisää löylyä suomalaisuuden lähteille ja etsitään suomalaisuutta niin saunasta, hirvitarhasta kuin Suomi-brändistäkin. Vai löytyisikö suomalaisuuden ydin tutustumisretkiltä keskisuomalaiselle maaseudulle?

Esiintymislavalta käsin aihetta tarkastelevat mm. Suomen maabrändivaltuuskunnan jäsen, AmCham Finlandin toimitusjohtaja Kristiina Helenius, chef Juha Niemiö sekä VisitFinland Italian maanedustaja Maija Loikkanen.

Päivien aikana perehdytään myös keskisuomalaisiin maaseutumatkailun erikoisuuksiin: yrittäjä Susanna Partio kertoo hirvien innoittamista hirveän hienoista maku- ja majoituselämyksistä ja yrittäjä Erkki Kauppinen maailman suurimmasta savusaunasta oheispalveluihin.

Seminaariin kuuluvilla retkillä päästään nauttimaan rallista ja vauhdista, kulttuurista, historiasta - tai tietenkin saunasta. Seminaari on avoin kaikille maaseutumatkailuyrittäjille ja matkailun kehittäjille, sekä muille asiasta kiinnostuneille.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset:
<http://ruokacentria.com/index.php/suomalaisuuden-vetovoima-loylya-lissaa>

MATKAILUYRITTÄJIEN OPINTOMATKATANSKAAN 15.-18.4.2013

Matkalla tutustutaan matkailuyritysten toimintaan erityisesti Tanskan suurimmalla saarella Jyllannissa. Tanskan rannikkoalueilla ja maaseudulla on runsaasti mökkivuokraustoimintaa, jonka pääasiakasryhmänä ovat keskieuropalaiset

matkailijat. Tutustumme vuokrauskohteisiin, mökkien markkinointiin ja hinnoitteluun, sekä toimialan järjestäytymiseen yleensä. Matkailun ohjelmapalveluina tarkastelemme mm. geokätkentää, meripihkan keräilyä ja polkupyöräreitien tuotteistamista. Lisäksi vierailemme lähiruokaa tuottavissa ja tarjoavissa yrityksissä. Kuulemme myös pitkään toimineiden yritysverkostojen kommentteja tiiviimmän yhteistyön hyödyistä ja tuloksista.

Matkan ohjelmasta ja hinnasta lähetetään sähköpostitse lisätietoa helmikuun alkupuolella. Matkalle mahtuu 30 ensimmäistä ilmoittautunutta.

Opintomatkan järjestää ProMatkailu -hanke.

Lisätietoja matkasta:

Kirsi Mutka-Printola, p. 040 579 6330,
kirsi.mutka-printola@maajakotitalousnaiset.fi
kirsi.mutka-printola@proagria.fi

Menestyksellistä alkanutta vuotta!

Pekka Häkkinen

Kehityspäällikkö
p. 0400 381 432
pekka.hakkinen@proagria.fi

Yhteistyössä: Energiaratkaisut maaseudulla, Kilpailukykyä eteläsavolaiseen maaseutuyrittämiseen, Luontohoiva sekä ProMatkailu -hankkeet

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013